

Majandus- ja tööstusministri määruse „Võrdsete võimaluste ja soolise võrdsuse edendamise toetus“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kasutab strateegilist partnerlust kui koostöövormi vabähendustega, mis toetavad ministeeriumi valitsemisala eesmärkide saavutamist ning panustavad poliitika elluviimisse ja kujundamisse. Määrusega kehtestatakse tingimused ja kord, mille alusel antakse strateegilise partnerluse vormis toetust võrdsete võimaluste ja soolise võrdsuse poliitika kujundamiseks ja elluviimiseks.

1.2. Määruse ettevalmistajad

Määruse eelnõu koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi võrdsuspoliitika osakonna soolise võrdsuse poliitika juht Lee Maripuu (lee.maripuu@mkm.ee), võrdsuspoliitika osakonna võrdsete võimaluste poliitika juht Kätlin Sander (kathlin.sander@mkm.ee), strateegiaosakonna nõunik Pille Penk (pille.penk@mkm.ee). Määruse ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna nõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee). Eelnõu toimetas keeleliselt Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (inge.mehide@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Määrus ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

2. Määruse eesmärk ja seos arengukavaga

Määruse eesmärk on kehtestada tingimused ja kord toetuse andmiseks võrdsete võimaluste ja soolise võrdsuse edendamise eesmärgil tegutsevatele vabähendustele, et tagada nende tegutsemisvõime ja soodustada nende osalemist võrdsuspoliitika kujundamisel ja elluviimisel. Strateegilise partnerluse lepingutega antakse avatud taotlusvooru kaudu soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste edendamise valdkonnas tegutsevatele huvikaitseorganisatsioonidele jt vabähendustele kolmeaastane toetus. Valdkondlike vabähenduste ja huvikaitse toetamine strateegilise partnerluse kaudu on üks „Heaolu arengukava 2023–2030“ ning soolise võrdsuse ja võrdse kohtlemise programmi prioriteete. Strateegilise partnerluse kaudu aitavad vabähendused ellu viia arengukava eesmäärke, toetades ja võimendades oma tegevusega riigi soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste poliitika elluviimist.

Strateegiline partnerlus toetab valdkondlike vabähenduste jätkusuutlikkust ja tegutsemisvõimet ning riigi ja kodanikuühiskonna koostööd võrdsuspoliitika väljatöötamisel ja elluviimisel.

Seos arengukavaga

Strateegilisele partnerile toetuse andmine soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste edendamiseks on seotud Vabariigi Valitsuse poolt 23. veebruaril 2023. aastal kinnitatud

„Heaolu arengukava 2023–2030“ viienda alaeesmärgiga – sooline võrdõiguslikkus ja võrdne kohtlemine –, mis seab eesmärgi, et Eestis on naistel ja meestel kõigis ühiskonnaelu valdkondades võrdsed õigused, kohustused, võimalused ja vastutus ning vähemusrühmadele on tagatud võrdsed võimalused eneseteostuseks ja ühiskonnaelus osalemiseks.

Arengukava tegevussuunad, millesse võrdsete võimaluste eesmärgil tegutsev strateegiline partner oma tegevustega eelkõige panustab, on järgmised: valdkondliku õiguskaitse tõhustamine, võrdset kohtlemist toetavate võrgustike, ühenduste ja organisatsioonide koostöö tihendamine ning hästi toimiva huvikaitse tagamine, vähemusrühmade olukorra ja vajaduste kohta regulaarsete ja kvaliteetsete andmete tagamine ning teadlike ja oskustega poliitikakujundajate, tööandjate, haridustöötajate ja teiste ühiskonnaliikmete toetamine.

Arengukava tegevussuunad, millesse soolise võrdsuse eesmärgil tegutsev strateegiline partner oma tegevusega eelkõige panustab, on järgmised: valdkondliku õiguskaitse tõhustamine, soolist võrdsust toetavate võrgustike, ühenduste ja organisatsioonide koostöö tihendamine ning hästi toimiva huvikaitse tagamine, ühiskondlike hoiakute muutmine soolist võrdsust väärtustavaks ja toetavaks, naiste ja meeste majandusliku võrdsuse suurendamine, naiste ja meeste tasakaalustatud osalemine kõigil otsustus- ja juhtimistasanditel, institutsionaalse suutlikkuse suurendamine soolise võrdsuse edendamiseks ja soolõimeks kõigis tegevus- ja poliitikavaldkondades.

Ülal loetletud tegevussuunad on põhjalikumalt lahti kirjutatud „Heaolu arengukavas 2023–2030“ (lk 27–29).

Strateegilise partnerluse projektiga toetatakse kindlaks määratud ajaperioodi jooksul elluviidavaid tegevusi, millel on kindel tegevusplaan ja eesmärk, samuti strateegilise partneri organisatsioonilist arengut ja tegutsemissuutlikkust.

3. Määruse sisu

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel, mille kohaselt kehtestab minister määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisiseste toetatavate tegevuste elluviimiseks, toetatavate tegevuste vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks.

Määrus on jaotatud üheksaks peatükiks ja 34 paragrahviks.

1. peatükk. Üldsätted

Peatükis sätestatakse määruse reguleerimisala ja terminid, määruse alusel tehtud otsuste ja toimingute vaidlustamise kord, Riigi Tugiteenusete Keskuse (edaspidi *RTK*), kui toetuse rakendaja roll.

2. peatükk. Toetuse andmise eesmärgid ja toetatavad tegevused

Peatükis sätestatakse võrdsete võimaluste edendamise ja soolise võrdsuse edendamise eesmärgid ja toetatavad tegevused.

Paragrahvis 6 lõike 1 punktis 8 nimetatud strateegiline hagelemine tähendab ühiskondlikult oluliste juhtumite lahendamist kohtu- või kohtuväliste menetluste kaudu tsiviil-, kriminaal- ja

haldusasjades. Tegemist on huvikaitse meetodiga, mille eesmärk on hoolikalt valitud üksikjuhtumite kaudu mõjutada seaduste ja seaduste elluviimispraktika kvaliteeti.

Toetuse saaja võib nii võrdsete võimaluste edendamise kui ka soolise võrdsuse edendamise eesmärgi saavutamiseks taotleda toetust ka välisprojekti (edaspidi *välisprojekt*) ja muu projekti (edaspidi *muu projekt*), näiteks siseriiklik projekt, omafinantseeringuks, et kaasata lisaraha toetatavate tegevuste eesmärkide täitmiseks.

3. peatükk. Toetuse suurus ja osakaal, kulude abikõlblikkus ja projekti elluviimise periood

Peatükis sätestatakse projektide elluviimise periood, toetuse suurus ja osakaal. Peatükis on välja toodud kulude abikõlblikkuse üldpõhimõtted ja abikõlbmatud kulud, mis on taotlejatele abiks kindlasummalise makse eelarvestamisel.

Võrdsete võimaluste edendamise eesmärgi projekti toetus on maksimaalselt 522 905 eurot. Soolise võrdsuse edendamise eesmärgi projekti toetus on maksimaalselt 784 357 eurot.

Projekti elluviimise periood ei või alata varem kui 1. jaanuaril 2025. a, kuid võib alata ka taotluse rahuldamise otsuse kuupäevast alates. Projekti elluviimise periood peab kestma kuni 31. detsembrini 2027. a. Projektis tuleb planeerida tegevused kogu projekti elluviimise perioodi ulatuses, samas kõik projektis planeeritud tegevused ei pea kestma kogu projekti elluviimise perioodi.

Projekti elluviimise perioodi võib projekti elluviimise ajal pikendada kokku kuni kuus kuud, kui projekti elluviimisel on tegutsetud hoolsalt ning pikendamise vajadus tuleneb toetuse saajast ja partnerist sõltumatutest asjaoludest. RTK kooskõlastab projekti pikendamise Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kontaktisikuga, kes hindab vajadust projekti elluviimise perioodi pikendada.

Toetus ja omafinantseering moodustavad kokku 100 protsenti projekti abikõlblikest kuludest. Toetus võib moodustada maksimaalselt 99 protsenti projekti abikõlblikest kuludest. Omafinantseering pea olema vähemalt üks protsent projekti abikõlblikest kuludest, kuid taotleja võib alasti panustada rohkem. Omafinantseering võib olla vaid rahaline.

Välisprojekti ja/või muu projekti omafinantseeringuks taotletav summa peab olema võrdne välisprojektis ja/või muus projektis planeeritava omafinantseeringu summaga või sellest väiksem. Välisprojekt ja/või muu projekt, mille omafinantseeringu katmiseks toetust taotletakse, võib olla alanud enne projekti elluviimise perioodi. Välisprojekt ja/või muu projekt peaks lõppema selliselt, et koos projekti lõpparuandega oleks võimalik esitada ka välisprojekti ja/või muu projekti raames esitatud ja kinnitatud lõpparuanne. Kui välisprojekt ja/või muu projekt kestab kauem kui projekti periood, tuleb projekti lõpparuandega esitada projekti lõpuks saavutatud välisprojekti ja/või muu projekti seni saavutatud tulemusi tõendavad dokumendid (näiteks vahearuanne, saavutatud näitajate sihttase).

Välisprojektile antav omafinantseering võib moodustada projekti kogumaksumusest kuni 20 protsenti. Muu projektile antav omafinantseering võib moodustada projekti kogumaksumusest kuni 20 protsenti. Kui taotletakse nii välisprojekti kui ka muu projekti omafinantseeringu katmist võivad need kokku moodustada projekti kogumaksumusest kuni 20 protsenti.

Projekti eelarves näidatud kulud on abikõlblikud, kui need on põhjendatud ja tekivad projekti elluviimise perioodil. Kulud loetakse põhjendatuks, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus projekti tulemuse saavutamiseks. Projektis on lubatud arvestada kaudseid kulusid haldus- ja administreerimiskuludeks kuni seitse protsenti tegevuste otsestest kuludest. Toetuse saaja kaudseid kulusid tõendama ei pea.

Kogu projekti eelarve peab jagunema vastavalt planeeritud tegevustele üheks kindlasummaliseks makseks. Kindlasummalise makse raames võib teha mitut tegevust, mis on tervikuna teostatavad. Taotleja peab taotluse esitamisel arusaadavalt põhjendama ja tõendama, kuidas kindlasummalise makse eeldatavate kulude eelarve kujuneb ning kuidas kindlasummalise makse aluseks olevat tulemust hiljem tõendatakse ehk mis on tõendamise alus. Taotleja peab kindlasummalise makse eelarvestamisel lähtuma kulude abikõlblikkuse nõuetest, sealhulgas parimast hinna ja kvaliteedi suhtest. Kindlasummalise makse eelarvestamise tõendusmaterjaliks sobivad näiteks pakkumused võimalikelt teenuse või kauba pakkujatelt, hinnapäringud või avalike hinnakirjade puhul viited veebilehtedele või kuvaprindid veebilehtedelt. Tulemuste määramiseks ei ole soovitatav kasutada kindlaarvulisi tulemusnäitajaid (nt koolitatud on sada inimest või välja on töötatud kolm arengukava), vaid eelistada tuleks minimaalseid näitajaid (nt koolitatud on vähemalt üheksakümmend inimest või välja on töötatud vähemalt kaks arengukava).

4. peatükk. Riigiabi

Paragrahvides 12–13 on sätestatud riigiabi. RTK kontrollib toetust andes, kas toetust antakse riigiabina või komisjoni määruse (EL) nr 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831) (edaspidi *VTA määrus*), alusel antava vähese tähtsusega abina.

RTK menetleb taotlusi juhtumipõhiselt ning analüüsitakse, kas tegemist on turupõhise majandustegevuse toetamisega või mitte. Juhul kui on, hinnatakse ka seda, kas tegemist on majandusliku eelise ja konkurentsi moonutamisega. Avalikestressurssidest raha pärinemise kriteerium on täidetud. Kui kõik riigiabi hindamise kriteeriumid on täidetud, on tegemist vähese tähtsusega abiga, kui ei ületata vähese tähtsusega abi piirmäära. Kui riigiabina antav summa ületab vähese tähtsusega abi piirmäära, on tegemist üldise riigiabiga.

Kui toetus on riigiabi, siis tuleb Euroopa Komisjonile konkurentsiseaduse § 34¹ lõike 1 kohaselt tuleb esitada riigiabi teatis. Vastavad toimingud teeb RTK.

Kui toetus on vähese tähtsusega abi VTA määruse alusel, siis Euroopa Komisjonile konkurentsiseaduse § 33 lõike 2 kohaselt taotlust esitada ei tule, kuid antud abi tuleb kanda riigiabi registrisse riigiabi ja vähese tähtsusega abi registri põhimääruses sätestatud nõuete järgi.

5. peatükk. Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele

Peatükis sätestatakse nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele.

Toetuse taotlejaks võib olla Eestis registreeritud mittetulundusühing või sihtasutus. Taotleja võib kaasata partnereid. Partner osaleb iseseisvalt projekti tegevuste elluviimises ja tal tekivad selle käigus kulud. Kui teine isik osaleb projekti tegevuste elluviimises teenusepakkujana, ei ole ta käsitatav projekti partnerina.

Võrdsete võimaluste edendamise eesmärgi täitmiseks taotlust esitades peab taotlejal olema vähemalt kolmeaastane tõendatav huvikaitse kogemus võrdsete võimaluste edendamisel ning partneril vähemalt üheaastane tõendatav asjakohaste siht- ja sidusrühmadega tegutsemise kogemus võrdse kohtlemise edendamise valdkonnas.

Võrdsete võimaluste edendamise eesmärgiga projektide tegevustest kasusaajad on § 2 punktis 6 sätestatud tunnuste põhjal vähemusgruppidesse kuuluvad inimesed, tööandjad, haridustöötajad, riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandi poliitikakujundajad, riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandi poliitika rakendajad ning riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandi otsustajad. Otsustajatena käsitletakse näiteks Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse liikmeid, ministeeriumide kantslereid, asekanclereid ja osakonna vm eraldiseisva üksuse juhte, allasutuste erineva tasandi juhte, kohaliku omavalitsuse tasandil linna- ja vallavolikogu ning linna- ja vallavalitsuse liikmeid, samuti kohaliku tasandi asutuste ja üksuste juhte. Toetuse saaja võib kasusaajate sihtrühmi täpsustada või kaasata teisi olulisi sihtrühmi, kuid nendele suunatud tegevuste sisu ja eesmärgid peab taotluses põhjendama. Projekti taotlus peab sisaldama võrdse kohtlemise või võrdsete võimaluste alast huvikaitsetegevust ning vähemalt kolmele erinevale kasusaajate sihtrühmale suunatud tegevusi võrdsete võimaluste edendamiseks.

Soolise võrdsuse edendamise eesmärgi täitmiseks taotlust esitades peab taotlejal olema vähemalt kolmeaastane tõendatav huvikaitse kogemus soolise võrdsuse edendamisel ning partneril vähemalt üheaastane tõendatav asjakohaste siht- ja sidusrühmadega tegutsemise kogemus soolise võrdsuse valdkonnas.

Soolise võrdsuse edendamise eesmärgiga projektide tegevustest kasusaajad on laiem avalikkus, noored, tööealised inimesed, vanemaelised inimesed, tööandjad, haridustöötajad, riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandi poliitikakujundajad, riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandi poliitika rakendajad ning riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandi otsustajad. Otsustajatena käsitletakse näiteks Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse liikmeid, ministeeriumide kantslereid, asekanclereid ja osakonna vm eraldiseisva üksuse juhte, allasutuste erineva tasandi juhte, kohaliku omavalitsuse tasandil linna- ja vallavolikogu ning linna- ja vallavalitsuse liikmeid, samuti kohaliku tasandi asutuste ja üksuste juhte. Toetuse saaja võib kasusaajate sihtrühmi täpsustada või kaasata teisi olulisi sihtrühmi, kuid nende kaasamise vajalikkuse ning nendele suunatud tegevuste sisu ja eesmärgid peab taotluses põhjendama. Projekti taotlus peab sisaldama soolise võrdsuse alast huvikaitsetegevust ning vähemalt kolmele erinevale kasusaajate sihtrühmale suunatud tegevusi soolise võrdsuse edendamiseks.

Taotleja ja partner peavad olema taotluse menetlemise ajaks tagastanud varem saadud toetuse kasutamata jäägi või tagasinõutud toetuse, mille tasumise tähtaeg on saabunud. Varem antud toetuse kasutamise aruanne peab olema esitatud. Samuti peavad olema kõrvaldatud aruande puudused, kui nende kõrvaldamise tähtaeg on saabunud.

Taotluses tuleb muu hulgas nimetada projekti tegevuste väljundnäitaja(d) ja sihttase(med) koos tõendamise alustega. Näiteks kui projekti tegevuseks on koolituse väljatöötamine ja korraldamine, on väljunditeks koolituse programm, õppematerjalid, koolitusel osalejate arv jms. Tulemusnäitajate ja muude projektspetsiifiliste näitajate ja nende sihttasemete lisamine toimub taotlusepõhiselt. Tulemusnäitajaks võib olla eelnenud näite puhul uusi teadmisi saanud, oskusi omandanud ja väljaõppinud ning saadud teadmisi rakendada suutvate ja kasutama asuvate inimeste arv.

6. peatükk. Toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine

Peatükis sätestatakse taotlusvooru avamise ja taotluste esitamise viis ning taotluse menetlemise kord: taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavaks tunnistamine, taotluste hindamine, taotluse rahuldamata jätmine ja taotluse rahuldamise otsuse tegemine.

Taotlused esitatakse e-toetuse keskkonnas etoetus.rtk.ee. E-toetus on Riigi Tugiteenuste Keskuse hallatav elektrooniline keskkond toetuse taotlemise ja kasutamisega seotud teabe ja dokumentide esitamiseks ja menetlemiseks. Taotlus peab sisaldama vähemalt § 15 loetletud andmeid, kinnitusi ja dokumente.

Toetust taotlev organisatsioon võib esitada ühe projekti nii võrdsete võimaluste edendamise eesmärgi tegevuste elluviimiseks kui ka soolise võrdsuse edendamise eesmärgi tegevuste elluviimiseks. Sellisel juhul tuleb esitada kummalegi suunale eraldi taotlus.

Taotlusi menetleb RTK. Esimese etapina kontrollitakse toetuse taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavust. Puuduste korral annab RTK taotlejale võimaluse puudused kõrvaldada. Nõuetele vastavuse kontrollis antakse parandada ainult need osad, mis ei muuda tegevuste sisu. Nõuetele vastavaks tunnistatud taotlustest teavitab RTK Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit, et toetuse andmist korraldav komisjon saaks anda taotlustele oma hinnangu või alustada taotlejatega läbirääkimisi taotluste muutmiseks. Kui komisjon tuvastab vajaduse taotluse sisu või eelarvet (kindlasummalise makse suurust) muuta, sealhulgas teha ettepanek liita sisult kattuvad või teineteist täiendavad taotlused üheks, teeb komisjon pärast läbirääkimisi ettepaneku taotlused hindamisele saata või rahuldamata jätta. Komisjoni rolliks on vaadata taotlused üle selles vaates, kas toetuse andmise eesmärgi saavutamine on kavandavat projekti arvestades realistlik ning kui mitte, teeb komisjon taotlejale taotluse muutmise ettepaneku.

Hindamisele saadetud taotlusi hinnatakse määruse lisas sätestatud hindamiskriteeriumide ja -skaala järgi, et oleks tagatud projektide valiku läbipaistvus. Taotlusi hindavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi teenistujad. Hindajana võib kaasata väliseksperdi. Hindajad nimetatakse majandus- ja tööstusministri käskkirjaga. Igat projekti hindab vähemalt kaks hindajat, kes esitavad individuaalse hinnangu. Kui ühte projekti hindab mitu hindajat, siis leitakse hindamiskriteeriumite alusel punktide aritmeetiline keskmine.

Hindamise tulemusena tekib pingerida, mille RTK vormistab hindajate antud hindamistulemuste järgi. Pingerea alusel teeb RTK taotluse rahuldamise otsuse või jätab taotluse määruses sätestatud juhul rahuldamata.

Taotluse rahuldamise otsus avalikustatakse RTK dokumendiregistris eeldusel, et see ei sisalda juurdepääsupiirangu andmeid.

7. peatükk. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

Peatükis sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise tingimused ja kehtetuks tunnistamise alused.

Projekti ja kindlasummalise makse aluseks olevates tegevustes ja nende tulemustes, sealhulgas väljundites ja nende sihttasemes (kui need on), võib teha muudatusi ainult põhjendatud juhtudel ja RTK nõusolekul, näiteks juhul, kui projekti elluviimise käigus peaks selguma, et

kindlasummalise makse aluseks olev tegevus või selle osa ei ole enam asjakohane või vajalik ning eesmärged arvestades on mõistlikum ja kuluefektiivsem see asendada muu tegevusega. Muudatuse eelarveline ulatus ei tohi olla suurem kui projekti toetuse summa.

Põhjendatud juhuks ei loeta olukorda, kus toetuse saajal ei ole võimalik kokkulepitud kindlasummalise makse tulemust saavutada või kindlasummalise makse tulemust saavutamist tõendada.

8. peatükk. Toetuse maksmine ja aruannete esitamine

Peatükis sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise kord.

Toetuse maksmise eelduseks on taotluse rahuldamise otsus. RTK maksab toetuse välja ettemaksena toetuse saaja poolt esitatud ettemaksetaotluse alusel. Esimene ettemakse, üks kolmandik kogu toetuse summast, tehakse kümne tööpäeva jooksul toetuse saaja poolt ettemaksetaotluse esitamisest. Teine ettemakse, üks kolmandik toetuse summast, tehakse 2026. aasta jaanuaris. Kolmas ettemakse, üks kolmandik toetuse summast, tehakse 2027. aasta jaanuaris.

Kulude hüvitamine toimub kindlasummalise makse alusel. Kulu loetakse tekkinuks, kui kindlasummalise makse aluseks olev tulemus on täielikult saavutatud. Erandkorras võidakse tekkinuks lugeda ka osaliselt saavutatud tulemus. Selleks peab toetuse saaja esitama Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja RTK-le kirjaliku põhjenduse. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium hindab põhjenduse alusel, kas tulemuste osaline saavutamine on toetuse maksmiseks põhjendatud või mitte. Põhjendatuse korral loetakse projekti tulemus saavutatuks ja tõendatuks. Kui tulemuste osalist saavutamist ei peeta toetuse maksmiseks põhjendatuks, teeb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium RTK-le ettepaneku toetuse maksmisest keeldumiseks. Kindlasummalise makse puhul kulusid tegelike kulude alusel ei hüvitata, mis tähendab, et RTK-le ei pea esitama kuludokumente ja nende aluseks olevaid ostumenetlusi ja hankeid. Seega keskendutakse kulude asemel rohkem protsessile ja tulemustele. Seda põhjusel, et tegelike kulude alusel abikõlblike kulude hindamine võib olla keeruline ja ajamahukas ning sisaldab palju eksimisvõimalusi, mis võib kaasa tuua tagasinõuded. Seega vähendab kindlasummalise makse kasutamine osapoolte halduskoormust, olgugi et mõningane kulude üle- või alahüvitamine on paratamatu.

Toetuse saaja peab tõendama kindlasummalise makse tulemuste saavutamise aruande raames. Projekti vahearuanded ja lõpparuanne esitatakse e-toetuse keskkonna kaudu, lähtudes e-toetuse keskkonna andmeväljadest. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja kooskõlastab projektide vahe- ja lõpparuanded, sealhulgas kindlasummalise makse saavutamise.

9. peatükk. Toetuse saaja, partneri ning RTK õigused ja kohustused

Peatükis sätestatakse toetuse saaja, partneri ning RTK õigused ja kohustused.

Toetuse saaja ja partner peavad projekti ellu viima taotluse rahuldamise otsuses fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt ning järgima määruses nimetatud kohustusi.

Toetuse saaja ja partner peavad projekte ellu viies tagama, et tegevused ei suurendaks negatiivseid keskkonnamõjusid. Näiteks teavitusi ja uuringuid tehes tuleks keskkonnamõtjude minimeerimiseks tähelepanu pöörata eelkõige materjalide säästlikule kasutamisele ja taaskasutamisele. Üritusi (seminare, messe, ümarlaudu jms) korraldades tuleks järgida keskkonnasõbraliku sündmuse põhimõtteid¹, mis peaksid laienema üldjuhul ka muudele tegevustele või toetuse saaja ja partneri enda igapäevastele toimingutele. Hankeid tehes tuleb järgida keskkonnahoidlike hangete põhimõtteid, mille järgi on nii hangitavate toodete või teenuste tootmine, kasutamine kui ka kasutusest kõrvaldamine võimalikult väikese või neutraalse keskkonnamõtjuga. Mõõblit, kontori IT-seadmeid, puhastustooteid ja -teenuseid ning koopia- ja joonestuspaberit soetades tuleb lähtuda keskkonnaministri 29. juuni 2021. a määruses nr 35 „Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused“ ja selle lisades² sätestatud põhimõtetest. Kui toetuse saaja on riigihankekohuslane, on viimati nimetatud määrusest lähtumine riigihangete seaduse järgi kohustuslik.

Keskkonnahoidlik riigihange tähendab minimaalse negatiivse keskkonnamõtjuga toodete või teenuste hankimist. Keskkonnahoidlik riigihange on defineeritud menetlusena, mille abil riigiasutused hangivad kaupu, teenuseid ja ehitustöid, mille olemusring ehk nii tootmine, kasutamine kui ka kasutusest kõrvaldamine on väiksema negatiivse keskkonnamõtjuga võrreldes muul juhul hangitavate sama esmaülesandega kaupade, teenuste ja ehitustöödega. Tegemist ei ole riigihanke eritüübiga, vaid see on tavapärane hange, mille puhul võetakse arvesse peale muude nõuete ka keskkonnanõudeid. Ei ole vahet, kas tegu on avatud, piiratud, lihtsustatud vms hankemenetlusega – keskkonnanõudeid saab kõigi puhul kasutada.

Määrus sätestab hankimisega seotud kohustused. Määruse alusel rakendatava kindlasummalise makse korral kuludokumente ja nende aluseks olevaid hanke- või ostumenetlusi ei kontrollita, kuid toetuse mõistliku kasutuse eesmärgil on soovituslik toetuse saajatel neid järgida. Toetuse saaja, kes on riigihangete seaduse tähenduses hankekohuslane, peab järgima seda seadust olenemata sellest, et määruse põhjal makstakse toetust tulemuste järgi. Sätte eesmärk on kasutada avalikku raha läbipaistvalt.

Määruse § 30 lõike 4 punktis 4 on tehingupartneri all mõeldud ennekõike töövõtjat ja tarnijat ning seotuse põhjustena näiteks sugulust ja hõimlust või seotust juriidiliste isikute kaudu.

Määruse § 34 käsitleb toetuse tagastamist. RTK nõuab toetuse tagasi kaalutlusõiguse alusel. Toetuse saaja peab maksma tagasinõudeotsuses nimetatud summa tagasi 60 kalendripäeva jooksul otsuse kehtima hakkamise päevast arvates.

RTK võib toetuse tagasimaksmist toetuse saaja taotlusel ajatada. Oluline on, et kui toetuse saaja ajatamise graafikust kinni ei pea, võib RTK tunnistada toetuse tagasimaksmise ajatamise otsuse kehtetuks ning nõuda toetuse saajalt toetuse tagasimaksmist 30 kalendripäeva jooksul ajatamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse kehtima hakkamise päevast arvates. Toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kolme aasta jooksul toetuse saajale viimase makse tegemisest arvates. Kui on tuvastatud, et raha on väärkasutatud või antud riigiabi ühisturuga kokkusobimatu, võib tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul pärast toetuse saajale viimase makse tegemist lähtudes konkurentsiseaduse §-st 42.

¹ <https://kliimaministeerium.ee/media/9111/download>.

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/102072021013>.

Tagasinõudmise otsust ei tehta, kui: tagasinõutav summa on alla 100 euro; samuti, kui toetuse saaja kõrvaldab puuduse ja täidab oma kohustuse ettenähtud tähtajaks ning kui toetuse saaja avastab ise alusetult saadud toetuse põhjuse ja maksab selle tagasi või toetuse saajast sõltumatute erakordsete või ettenägematute asjaolude tõttu.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruses on arvestatud Euroopa Liidu riigiabi reeglitega juhuks, kui toetuse andmine on käsitatav vähese tähtsusega abina.

4. Määruse mõjud

Määrusel on positiivne sotsiaalne mõju, kuna määruse kaudu on võimalik toetada võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste ning soolise võrdsuse poliitikavaldkondade sihtrühmi, edendades soolist võrdsust ja võrdseid võimalusi. Määrusega toetatavad tegevused aitavad peale nende otsese positiivse mõju ka tugevdada valdkondlikku huvikaitset ja võimestada huvikaitseorganisatsioone, panustades positiivse mõju kestlikkusse.

Määrusel on positiivne mõju ka riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse töökorraldusele ja kuludele, kuna toetatavate tegevuste hulgas on näiteks vähemusgruppi kuuluvate inimeste nõustamine. Näiteks vähendab huvikaitseorganisatsioonide kaudu psühholoogilise või juriidilise nõustamise pakkumine potentsiaalselt töökoormust ja kulusid kohalikul omavalitsusel, kelle ülesanne oleks muul juhul sellist nõustamist pakkuda.

Samuti on riigitasandi ja kohaliku omavalitsuse tasandi poliitikakujundajad, -rakendajad ja otsustajad ise toetatavate tegevuste sihtrühmaks.

Teatav positiivne mõju võib kaasneda ka regionaalarengule, kuna huvikaitseorganisatsioonide võimestamine aitab parandada kohaliku tasandi positsiooni ja osalust poliitikakujundamise protsessis.

Määrusel puudub oluline keskkonnamõju, mõju majandusele ning riigi julgeolekule ja rahvusvahelistele suhetele.

Andmekaitsealane mõjuhindang

Määrus ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses. Projektitaotluste esitamise faasis küsitakse projektiga seotud isikute *curriculum vitae*'sid, mida kasutatakse projektitaotluste hindamisel, lähtudes kinnitatud hindamiskriteeriumidest.

Juba rahastuse saanud projektide kulude abikõlblikkuse kontroll hõlmab ka projektist töötasu saavate ekspertide lepingulise suhte ja töötasu maksmise kontrollimist. Samuti kontrollitakse projekti raames korraldatud üritustel osalemist, mida tõendatakse üritusel osalejate nimekirjade abil.

Andmekaitsealane mõjuhindang ei ole praegusel juhul asjakohane, sest see on nõutav eelkõige juhul, kui tegemist on delikaatsete andmete töötlemisega või automatiseeritud isikuandmete töötlemisega või kui isikuandmete töötlemine toob isiku õigustes ja vabadustes kaasa suuri muudatusi.

Andmeid töödeldakse struktuuriotetuste regitris ja see vastab andmetöötlemise põhimõtetele. Taotlusvooru puhul ei ole tegemist isikuandmete töötlemisega ulatuses, mis mõjutaks õigusi või kohustusi või väljaks õigusaktides sätestatud piiridest. Isikute kvalifikatsiooni hindamine *curriculum vitae*'de põhjal on õigustatud, et sõeluda välja parimad projektid ja parimad projektide elluviijad. Nii hindajatele kui ka abikõlblikkust kontrollivatele ekspertidele kohaldub konfidentsiaalsuskohustus oma töö piires. Töötasude ja üritusel osalejate nimekirjade puhul annab toetuse saaja nõusoleku projektis osaleda ning sellega kaasnevaid tingimusi täita (lepingut täita ja töö tegemiseks projekti raames või projekti kaudu rahastatavat teenust saada).

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetuse andmist rahastatakse riigieelarvest.

Strateegilise partnerluse rahastamise vahendid eraldatakse 2025. aasta alguses avatava avatud taotlusvooru raames. Taotlusvooru toetuse eelarve on 1 307 262 eurot, sellest 522 905 eurot on ette nähtud võrdsete võimaluste ja 784 357 eurot soolise võrdsuse edendamise eesmärgi täitmiseks.

Toetuse saajatele kaasneb määruse rakendamisega omafinantseeringu kohustus 1% ulatuses projekti abikõlblikest kuludest. Taotluses võib ette näha suurema omafinantseeringu määra.

Määruse rakendamisega tulusid ette näha ei ole.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist, pärast seda on kavandatud toetatavate tegevuste rakendamisega seotud ülesannete üleminek RTK-le.

7. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning e-posti teel arvamuse avaldamiseks SA-le Eesti Inimõiguste Keskus, MTÜ-le Eesti LGBT Ühing, MTÜ-le Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus, MTÜ-le Vabaühenduste Liit, MTÜ-le Eesti Transinimeste Ühing, MTÜ-le Q-Space, MTÜ-le Feministeerium, SA-le Eesti Naisteühenduste Ümarlaud ja SA-le Mõttekoda Praxis.